

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан факультету педагогіки і психології
_____ Т.О. Олефіренко

«8» вересня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОЗАУРОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

**освітнього ступеня магістр
галузі знань 01 Освіта
спеціальності 012 Дошкільна освіта**

Шифр за навчальним планом ВВ 1.1.02

Київ – 2021

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Організація позаурочної діяльності в початковій школі» затвердженої на засіданні вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова «27» квітня 2018 року, протокол №10.

Розробник: Шеремет І. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти.

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти «30» серпня 2021 р., протокол № 1

Завідувач кафедри

Цветкова Г.Г.

Опис навчальної дисципліни ВВ 1.1.02

Організація позаурочної діяльності в початковій школі

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 освіта	Кількість кредитів - 5 ЄКТС		Методи навчання: - словесні – лекція, пояснення, бесіда; практичні – виконання практичних завдань, розробка схем, таблиць; самостійне вивчення теоретичного матеріалу, конспектування джерел та їх аналіз, розробка структурно-логічних схем, таблиць. Методи та форми дистанційного навчання ➤ система Moodle ➤ інтернет- конференція Cool Meet.
Спеціальність 012 дошкільна освіта	Загальна кількість годин – 150 год.		
Освітній ступінь: магістр	Денна	Заочна	
	Лекції		
	22 год.	12 год.	
Статус дисципліни: нормативна	16 год.	8 год.	Форми поточного контролю: - усне опитування, - інтерактивне обговорення проблемних питань, - експрес-контроль (тести), - модульні контрольні роботи.
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 1-й (2018)	Практичні заняття		
	16	—	
Семестр: II	Лабораторні заняття:		
	—	—	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 3 - самостійна робота: 3	96 год.	130 год.	
Мова навчання – українська	1/3	1/7	Форма підсумкового контролю: Екзамен (письмовий); Екзамен дистанційного навчання: (тести/завдання в системі Moodle).
Передумови навчання: Педагогіка	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		

I. Пояснювальна записка

Програма варіативної навчальної дисципліни «Організація позаурочної діяльності в початковій школі» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців ступеня магістра, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Предметом вивчення дисципліни «Організація позаурочної діяльності в початковій школі» є вивчення теоретичних та практичних основ організації позаурочної діяльності, розвиток творчого мислення, практичних навичок, творчий підхід до сприйняття знань.

Міждисциплінарні зв'язки: «Організація позаурочної діяльності в початковій школі» має тісні зв'язки філософією освіти, загальною педагогікою, педагогічною майстерністю та з дисциплінами психолого-педагогічного циклу.

Метою викладання навчальної дисципліни «Організація позаурочної діяльності в початковій школі» є: ознайомлення студентів з метою, змістом, завданнями та формами організації позаурочної діяльності; формування у майбутніх вчителів початкових класів досвіду роботи керівника гуртка, його змісту та структури.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Організація позаурочної діяльності в початковій школі» є:

- Залучати студентів до організації педагогічної діяльності у сфері позашкільної діяльності, вчити здобувати теоретичні та практичні знання та вміння з відповідних галузей педагогічної теорії та практики, формувати навички застосування цих знань під час вирішення конкретних педагогічних завдань;
- Розвивати навички самостійної діяльності та оволодіння студентами особистісно орієнтованими технологіями організації позаурочної діяльності різних напрямів;
- Сприяти формуванню уміння мислити творчо, ініціативно, самостійно діяти у нестандартних ситуаціях;
- Удосконалювати особистісно-професійні знання та вміння.

Основні результати навчання і компетентності, які вони формують:

№	Результати навчання	Компетентності
1.	Знати ключові категорії теорії та методики позашкільної діяльності, їх сутність; особливості сучасного процесу виховання; суттєві ознаки особистості як педагогічного феномену, основні фактори впливу на її формування та розвиток. Вміти аналізувати педагогічні явища та процеси, пояснення їх сутність, аргументувати власну точку зору з позиції науки.	Здатність до визначення стану і потенціалу позашкільної діяльності у початковій школі. Здатність і готовність до використання наукових підходів щодо впливу середовища на розвиток і формування особистості вихованця, ефективності взаємодії школи і сім'ї у вихованні школярів.
2.	Знати особливості організації позашкільної діяльності у початковій школі. Вміти використовувати отримані знання сучасних проблем науки і освіти при вирішенні професійних завдань.	Здатність до організації позаурочної діяльності різних напрямів у початковій школі. Готовність розробляти стратегії гуртка з врахуванням його змісту та структури. Здатність і готовність досліджувати, проектувати, організувати й оцінювати реалізацію виховного процесу з використанням інноваційних технологій, відповідних загальним і специфічним закономірностям розвитку позашкільної діяльності у початковій школі.

II. Примірний тематичний план

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 5 кредитів ЄСТС 150 годин.

Назви змістових тем	Кількість годин				
	Денна форма навчання				
	всього	лекції	практичні, семінарські	лабораторн і	самостійна робота
1.1.Теоретичні основи методики виховної роботи в початкових класах	9	2	2	–	5
1.2.Позакласна та позашкільна виховна робота. Види планування виховної діяльності	9	2	2	–	5
1.3.Планування виховної роботи в початкових класах	14	2	2	–	10
1.4.Методика організації ігрової діяльності	16	2	4	–	10
1.5.Професіональні та творчі основи діяльності вчителя початкових класів	14	2	2	–	10
1.6.Методика організації колективно творчої діяльності	14	2	2	–	10
1.7.Індивідуальна робота з учнями молодших класів	14	2	2	–	10
1.8.Методика організації ігрової діяльності школярів	16	2	4	–	10
Всього у першому змістовому модулі	106	16	20	–	70
2.1.Формування гуманістичних відносин молодших школярів. Методика організації та проведення батьківських зборів.	16	2	4	–	10
2.2.Методика роботи вчителя початкових класів з батьками учнів	16	2	4	–	10
2.3.Особливості методики підготовки і проведення позакласних навчально-виховних заходів	12	2	4	–	6
Всього у другому змістовому модулі	44	6	12	–	26
Всього	150	22	32	–	96

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т. ч. лекцій
1.	ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПОЗАУРОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	106	16
1.1.	1.1.Теоретичні основи методики виховної роботи в початкових класах <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 2-7</i> <i>Допоміжні:10, інтернет ресурси</i>	9	2
1.2.	1.2.Позакласна та позашкільна виховна робота. Види планування виховної діяльності <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 7-10</i> <i>Допоміжні: 14, інтернет-ресурси</i>	9	2
1.3.	1.3.Планування виховної роботи в початкових класах <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 2-9</i> <i>Допоміжні:15</i>	14	2
1.4.	1.4.Методика організації ігрової діяльності <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 3-15</i> <i>Допоміжні:11</i>	16	2
1.5.	1.5.Професіональні та творчі основи діяльності вчителя початкових класів <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 1-10</i> <i>Допоміжні:інтернет ресурси</i>	14	2
1.6.	1.6.Методика організації колективно творчої діяльності <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 4-11</i> <i>Допоміжні:інтернет ресурси</i>	14	2
1.7.	1.7.Індивідуальна робота з учнями молодших класів <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 1-15</i> <i>Допоміжні:інтернет ресурси</i>	14	2
1.8.	1.8.Методика організації ігрової діяльності школярів <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 1-12</i> <i>Допоміжні:інтернет ресурси</i>	16	2

2.	ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАУРОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД	44	6
2.1.	2.1. Формування гуманістичних відносин молодших школярів. Методика організації та проведення батьківських зборів. <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 1-12</i> <i>Допоміжні: інтернет ресурси</i>	16	2
2.2.	2.2. Методика роботи вчителя початкових класів з батьками учнів. <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 4-15</i> <i>Допоміжні: інтернет ресурси</i>	16	2
2.3	2.3. Особливості методики підготовки і проведення позакласних навчально-виховних заходів. <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 4-15</i> <i>Допоміжні: інтернет ресурси</i>	14	2

IV. Практичні та семінарські заняття

4.1. Плани практичних занять

I модуль:

Семінарське заняття №1. Позакласна та позашкільна виховна робота. Види планування виховної діяльності в початковій школі.

Позакласною роботою називають різноманітні виховні та навчальні заходи, що виходять за рамки обов'язкових навчальних програм і проводяться в школі в позаурочний час.

Позашкільною роботою називають освітньо-виховну діяльність позашкільних закладів дітей і юнацтва.

Зміст позакласної та позашкільної роботи: естетичне, моральне, правове та інші напрями виховання; освітньо пізнавальні діяльність, заняття з різними видами мистецтва; спортивно-масова робота, ігри та розваги; позакласне читання учнів.

Форми організації виховання:

а) масові; б) групові (гурткові); в) індивідуальні.

Планування - підготовчий етап кожного управлінського циклу і тому йому відводяться одне з найважливіших місць в системі управління школою.

По формі планування може бути:

а) текстовим;

б) графічним;

в) змішаним.

Види планування:

1. Перспективне

2. Календарне.

Питання для обговорення.

1. Охарактеризуйте основні принципи ефективної організації позакласної та позашкільної роботи.
2. Розкрийте специфіку та взаємозв'язок школи та позашкільних закладів. Які позашкільні форми виховання ви знаєте?

3. На довільній темі з проблем виховання, проаналізуйте систему взаємозв'язку між індивідуальними, груповими та фронтальними формами роботи.

Практичне завдання.

1. Проаналізуйте план виховної роботи в одному з класів. Виділіть завдання, які спрямовані на формування громадянина демократичного суспільства. За допомогою яких видів діяльності учнів вони будуть виконуватися? Внесіть власні можливі корективи до плану (схема додається) і мотивуйте їх.
2. Підберіть газетну* статтю, або статтю із журналу "Початкова школа" де б висвітлювалися питання організації виховної діяльності вчителя і дітей.

Література.

1. Концепція позакласної виховної роботи в загальноосвітній школі. К.1991.
2. Мартинюк І.В. Національне виховання: теорія і методологія. -К., 1995.
3. С.І. Карпенчук. Теорія і методика виховання. -К: Вища школа. 1997.
4. Петрова В.І., Богданова О.С. Методика воспитательной работы в начальных классах. -М.: Просвещение, 1991.
5. Портнов. Азбука школьного управления. -М.: Просвещение, 1991.
6. Фіцула М.М. Педагогіка.-К: Академія, 2004.
7. Педагогіка. Навч. посібник.-Харків: Одісей, 2003.

Семінарське заняття №2. Методика організації ігрової діяльності.

А.С.Макаренко розглядав гру як одну із найефективніших засобів організації життя в колективі. Він стверджував що гра в дитячому віці - норма, дитина повинна грати і навіть тоді, коли робить серйозну справу.

Гра - одні із видів діяльності людини... вид діяльності дітей, який виник історично, полягає у відтворенні дій дорослих і відносин між ними. Один із засобів фізичного, розумового і морального виховання (Педагогічна енциклопедія.-М., 1965.)

На всіх етапах розвитку особливості гра сприймається, як цікаве, яскраве, необхідне для життєдіяльності заняття. І чим старший школяр, тим більше він відчуває розвиваюче і виховуюче значення гри.

Гра спонукає дитину до активної діяльності, засіб пізнання навколишнього світу, в грі діти збагачують свій життєвий досвід, вступають в ділові і моральні відносини.

"Гра, - писав С.Т. Шацький, -де життєва лабораторія дитинства, яка дає той аромат, ту атмосферу молодому життю, без якого ця пора її була б безкорисна для людства. В грі, цьому спеціальному опрацюванні життєвого матеріалу, є найцінніше ядро розумної школи дитинства".

Питання для обговорення.

1. Значення ігрових форм в організації діяльності молодших школярів.
2. Класифікація ігор, їх структура.
3. Ігрові форми навчальної роботи.
4. Педагогічне керівництво ігровою діяльністю молодших школярів.

Практичне завдання.

1. Проаналізуйте який виховний вплив здійснює на учнів їх ігрова, діяльність в позакласній роботі, на уроках, в групах продовженого дня.
2. Підготувати і провести ігри в академічній грі зі студентами (дидактичні, сюжетно-рольові, спортивні, рухливі, музичні.)
3. Вивчити систему роботи з проблем організації ігрової діяльності на уроках та позаурочний час (на методичних матеріалах газет, журналів).
4. Чи можна вважати допустимим участь учителя в якійсь грі разом із учнями? (футбол, "Веселі старты", рольові ігри).

Література.

1. С. Г. Карпенчук Теорія і методика виховання
2. Болотина Л.Р. Латышина Д.И. Методика внеклассной воспитательной работы в нач.классах. М., "Просвещение", 1988
3. Яновская М.Г. Творческая игра в воспитании младшего школьника
4. Макаренко А.С. Методика організації виховної роботи. - К. 1990.

5. В.П. Шанина. Методика игрового обучения. -Ростов-на-Дону: Феникс, 2005.
6. Педагогіка. Навч. посібник.-Харків: Одісей, 2003.

Семінарське заняття № 3. Методика організації колективно творчої діяльності

Виховний процес складається з відрізків процесу - виховних ситуацій, які містять в собі всі структурні компоненти цілісного процесу. Виховні ситуації лежать в основі різних форм виховної роботи, які мають назви: "виховний за-од", "колективна виховна справа (КВС)", "колективна творча справа (КТС)", виховна справа (ВС).

Професор І.П.Іванов назвав організовану колективну діяльність учнів колективною творчою справою (КТС)"

Серцевиною виховної справи є єдність двох підходів - діяльнісного і комплексного. Перший вимагає організації різних видів діяльності учнів і пізнавальної, суспільно-орієнтованої трудової, художньої, ціннісно-орієнтованої і шльного спілкування, а другий - єдності цілей, завдань, змісту, форм і методів виховання.

Питання для обговорення.

1. Виховні можливості КТС. (колективно-творчих справ).
2. Комунарський рух і комунарська методика.
3. Виховна справа, як система. Етапи підготовки КТС.
4. Роль вчителя на правах старшого товариша. Співдружність дітей і дорослих.

Практичне завдання.

1. Розробити по етапом провести в академічній групі колективу творчу справу "Новорічне свято".
2. Проаналізувати план підготовки до КТС.

Література.

1. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. -М., 1989.
2. Виховний потенціал народного календаря. //Рад. школа. -1990, №9.
3. Иванов И.П. Энциклопедия коллективных творческих дел. -М., 1989.
4. Сухомлинський В.О. Духовний світ школяра // Твори: В 5 м. -К. 1976-Т.1.
5. Лутошкин А.Н. Как вести за собой. -М. Просвещение., 1982.

Семінарське заняття №4. Методи діагностики вихованості .

Моральна вихованість школяра-результат тривалої систематичної роботи педагога. Звичайно успіх у вихованні залежить не тільки від виховних впливів дорослого, а й від внутрішньої роботи самого вихованця. Виховні заходи вчителя і спрямовуються на те, щоб сформувати у дитини прагнення орієнтуватися на ту чи іншу моральну норму, перетворити її в дійовий регулятор поведінки. На практиці трапляється так, що дитина знає моральні вимоги, але в своїй поведінці та діяльності не зважає на них. Це означає, що в дитини не сформовані моральні якості, переконання, а вони і становлять моральну вихованість.

Моральні знання - складова частина моральної самосвідомості особи, без якої не може виробитися і її моральне становлення до людей та навколишньої дійсності.

Моральні якості характеризують моральну вихованість особистості. Вчинок - це моральна якість в дії. Моральні якості є мотивами поведінки та діяльності людини

Моральна свідомість визначається як відображення в свідомості людини принципів моральності, тобто норм поведінки, що регулюють ставлення людей один до одного й до суспільства.

Моральні знання становлять основу розвитку моральної свідомості в молодшому шкільному віці і є одним з основних компонентів. Моральні знання допомагають дитині правильно діяти в тій чи іншій ситуації.

Ефективність виховання - це відношення досягнутих результатів до передбаченої мети у процесі формування духовного обличчя, суспільно значущих якостей особливості. Рівень досягнення мети характеризує ступінь ефективності. Щоб оцінити результати виховання, встановити як вилинуло воно на розвиток особистості, потрібно одержати чітке уявлення про вимірювання рівнів вихованості учнів, їхньої свідомості, поведінки.

Під вихованістю в педагогічному розумінні вважають комплексну властивість особистості, яка характеризується наявністю і рівнем сформованості в неї суспільно значущих якостей, що відображають всебічність її розвитку.

Питання для обговорення.

1. Визначити ключові поняття теми.
2. Критерії моральної вихованості молодших школярів.
3. Діагностика і вимірювання вихованості.
4. Методи діагностики вихованості.

Практичне завдання.

1. У чому суть методів діагностики вихованості?
2. Чому для вивчення вихованості учня потрібен комплекс діагностичних методів ?
3. Побудуйте діагностичну програму вивчення рівня вихованості милосердя, чесності, порядності.
4. Спробуйте дібрати педагогічні засоби, які зможуть змінити постійну трудову вихованість учня у системі колективних відносин.

Література.

1. Макаренко А.С. Методика організації виховної роботи.-Київ.: Рад.школа, 1990.
2. Иванов И.П. Методика комунарского воспитания: К.для учителя.-М.: Педагогика, 1990.
3. Критерії моральної вихованості молодших школярів. -Київ. "Рад. школа" 1989.
4. Мойсюк Н.Є. Педагогіка. - Київ, 1999.
5. Фридман Л.М. Пушкина Т.Н. Каплунович И.Л. изучение личности учащихся и ученических коллективов. М.: Просвещение, 1988.

Семінарське заняття №5. Педагогічний аналіз виховного заходу.

Мета: Сформуувати уміння спостереження та аналізу виховного заходу.

Завдання: Познайти студентів з основними етапами підготовки, проведення та підведення підсумків виховного заходу.

Обладнання: Зразки виховних заходів, план виховної роботи вчителя початкових класів, відеозаписи позакласних заходів, пам'ятка "Схема аналізу виховного заходу"

Хід заняття.

1. Етапи підготовки до проведення позакласних заходів. Аналіз підготовчого етапу.
2. Мета, завдання, зміст виховних справ, їх проведення, структура.
3. Аналіз пам'ятки "Схема аналізу виховного заходу". Підготовка студентів до відвідування в школі позакласних заходів.
4. Перегляд відеозапису виховного заходу.

Схема аналізу виховного заходу.

1. Загальні відомості: Дата проведення. Клас. Форма виховного заходу. Мета.
2. Аналіз підготовчого стану до проведення виховного заходу:
 - а) ініціатори та організатори виховного заходу (учитель, учні, адміністрація школи тощо);
 - б) урахування інтересів та ініціативи учнів під час вибору теми й мети виховного заходу;
 - в) планування та особистісні підготовки до виховного заходу;
 - г) різноманітність намічених форм організації діяльності школярів (індивідуальні, групові, масові: словесні, наочні, практичні, доцільність їх взаємозв'язку);
 - д) взаємозв'язок мети та форми виховного заходу із завданнями виховання, рівнем розвитку дитячого колективу, віковими особливостями школярів.
3. Аналіз гігієнічних, матеріально-технічних та естетичних умов:
 - а) готовність приміщення (чистота освітлення, температура та ін.);
 - б) естетичне оформлення (інтер'єр, відповідність оформлення формі та змісту виховного заходу, доступність його для сприймання тощо);
 - в) технічне обладнання (якість аудіовізуальної апаратури та доцільність її використання).
4. Аналіз виховного заходу:
 - а) відповідність змісту виховного заходу його меті і формі проведення;

- б) різноманітність та доцільність діяльності учнів (пізнавальна, трудова, ігрова, художня, спортивна тощо) під час проведення виховного заходу;
 - в) рівень організованості школярів;
 - г) активність учнів під час проведення виховного заходу;
 - д) емоційний стан школярів на різних станах проведення виховного заходу;
 - е) використання методів заохочення та стимулювання учнів у виховній діяльності.
5. Аналіз комунікативної діяльності вихователя:
- а) роль учителя в підготовчому процесі та проведенні виховного заходу;
 - б) особливості стилю спілкування вчителя з вихованцями під час підготовки та проведення виховного заходу;
 - в) особливості оцінюючих суджень вихователя та їх об'єктивність;
 - г) зацікавленість вихователя у створенні емоційного клімату, ініціатива учнів та активізація їхньої уваги;
 - д) стимулювання позитивних досягнень дітей, створення в них перспективних прагнень.
6. Загальна оцінка виховного заходу:
- а) вплив виховного заходу на становлення особистості школяра, зміцнення взаємин у дитячому колективі;
 - б) досягнення виховної мети;
 - в) методичні помилки й недоліки педагога їх причини та шляхи усунення;
 - г) висновки і пропозиції.

Література.

1. Подласый И.П. Педагогика - Москва 1996
2. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання, - Київ, 1997
3. Мойсеюк Н.Є Педагогіка, Київ, 1999
4. Родинні виховні заходи у початкових класах. - Тернопіль "Підручник. Посібник." 1999
5. Організація колективно-творчих справ у таборі. - Запорозьке, 1990.

Семінарське заняття №6. Особливості методики підготовки і проведення позакласних навчально-виховних заходів.

Моральне виховання - це виховна діяльність школи і сім'ї, що має метою формування стійких моральних якостей, потреб, почуттів, навичок і звичок поведінки на основі засвоєння ідеалів, норм і принципів моралі, участь у практичній діяльності.

Докорінна перебудова морального виховання початкових класів, пошуки нових, нетрадиційних форм і методів морального виховання через відродження кращих традицій народу, а саме і вшанування національних героїв, ставлення до національних символів і символіки, шанобливе ставлення до людей, до своєї Батьківщини.

Нестандартні позакласні навчально-виховні заходи, що побудовані на матеріалі скарбниці народного фольклору.

Питання для обговорення.

1. Обґрунтуйте необхідність морального виховання учнів на сучасному етапі розвитку суспільства.
2. Розкрийте напрями виховної роботи по формуванню загальнолюдських цінностей.

Практичне завдання.

1. Розробити план підготовки і скласти сценарій позакласного навчально-виховного заходу на традиціях народної педагогіки. Обговорити план проведення на занятті.
2. "День матері", Гість в дім - радість землі".

Література.

1. Іванов И.П. Енциклопедія колективних дел. -М., 1989.
2. Журнал "Початкова школа", "Рідна школа", "Вчитель".
3. Виховний потенціал народного календаря // Рад. школа. 1990. -№ 9.
4. Макаренко А.С. Методика організації виховної роботи.-К., 1990.

4.2. Організація самостійної роботи студентів

Питання для самостійної роботи 1.

1. Умови ефективності методики виховної роботи.
2. Вікові особливості молодших школярів.
3. Індивідуальний підхід у вихованні молодших школярів.
4. Позакласні форми виховної роботи.

Питання для самостійної роботи 2.

1. Сюжетно-рольові ігри. Методика їх підготовки і проведення.
2. Організація ігрової діяльності в системі роботи вчителів початкових класів.
3. Дитяча гра, як метод навчання та виховання.
4. Організація виховної діяльності з дітьми за місцем їх проживання.
5. Літня робота в таборах.
6. Гурткова робота

Питання для самостійної роботи 3.

1. У чому суть комплексного підходу до виховання?
2. Умови підвищення ефективності учнівського самоврядування.
3. Як виховуються громадські якості учнів?
4. Як формуються загальнолюдські цінності.
5. Яку мету передбачають трудові виховні справи?
6. У чому суть фізкультурних виховних справ.

Питання для самостійної роботи 4.

1. Організація вивчення особливості учня і учнівських колективів
2. Оцінка і самооцінка як умова підвищення ефективності виховання особистості школяра.
3. Прийоми вивчення моральної вихованості учня.

Питання для самостійної роботи 5.

1. Нетрадиційне мислення (бачення педагогічного процесу), явища, стану) і методичні особливості підготовки нестандартних навчально-виховних заходів.
2. На матеріалах журналу "Початкова школа", "Рідна" школа" вибрати і проаналізувати позакласні заходи на тему практичного заняття.

V. Контроль якості знань студентів

5.1. *Форми і методи поточного контролю*

Форми поточного контролю: лекція (традиційна, проблемна, лекція-диспут) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, практичні заняття. Тестування, термінологічний диктанти, модульний контроль, творчі проектні роботи.

Дистанційне навчання здійснюється за допомогою комп'ютерних телекомунікацій, має наступні форми поточного контролю:

– Система Moodle - це платформа, на якій розміщені навчальні матеріали, реалізовується спілкування “студент-студент”, “студент-викладач”, контролюються знання студентів, але й здійснювати управління освітнім процесом.

– Cool Meet – проведення дистанційних конференцій, лекційних, семінарських та лабораторних занять, інших форм навчальних занять, проведених за допомогою засобів телекомунікацій і інших можливостей "Всесвітньої павутини".

У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів дистанційного навчання застосовуються такі методи:

➤ *Методи навчання за допомогою взаємодії слухача з освітніми ресурсами при мінімальній участі викладача і студентів (самонавчання).* Для розвитку цих методів характерний

мультимедійний підхід, коли за допомогою різноманітних засобів створюються освітні ресурси: друковані, аудіо-, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж.

➤ *Методи індивідуалізованого викладання і навчання, для яких характерні взаємини одного студента з одним викладачем чи одного студента з іншим студентом (навчання "одиндо одного").* Ці методи реалізуються в дистанційній освіті в основному за допомогою таких технологій, як телефон, звичайна та електронна пошти; методи, в основі яких лежить надання студентам навчального матеріалу викладачем чи експертом, при якому студенти не відіграють активної ролі у комунікації (навчання "один до багатьох").

➤ *Методи, для яких характерна активна взаємодія між всіма учасниками освітнього процесу (навчання "багато до багатьох").*

У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, колоквиуми.

➤ *Методи письмового контролю:* тести.

➤ *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

5.2. *Форми і методи підсумкового контролю*

➤ *Форми підсумкового контролю дистанційного навчання:* Екзамен (інтернет-трансляції).

Форми підсумкового контролю: Екзамен (письмовий).

У процесі оцінювання підсумкових навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

5.3. *Критерії оцінювання знань студентів*

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

**Шкала оцінювання результатів ПОТОЧНИХ (СЕМЕСТРОВИХ)
видів навчальної діяльності: національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для оцінювання результатів поточних (семестрових) видів навчальної діяльності
54-60	A	відмінно
48-53	B	добре
42-47	C	
39-41	D	
36-38	E	задовільно
21-35	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання окремих видів навчальної діяльності
0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**Шкала оцінювання результатів ЕКЗАМЕНУ:
національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
36-40	A	відмінно
32-35	B	добре
28-31	C	
26-27	D	
24-25	E	задовільно
14-23	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-13	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
80-89	B	добре
70-79	C	
65-69	D	
60-64	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю

Дистанційне навчання здійснюється за допомогою комп'ютерних телекомунікацій, має наступні форми поточного контролю:

– Система Moodle - тести/завдання.

У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів дистанційного навчання застосовуються такі методи:

➤ *Методи навчання за допомогою взаємодії слухача з освітніми ресурсами при мінімальній участі викладача і студентів (самонавчання)*. Для розвитку цих методів характерний мультимедійний підхід, коли за допомогою різноманітних засобів створюються освітні ресурси: друковані, аудіо-, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж.

➤ *Методи індивідуалізованого викладання і навчання, для яких характерні взаємини одного студента з одним викладачем чи одного студента з іншим студентом (навчання "одиндо одного")*. Ці методи реалізуються в дистанційній освіті в основному за допомогою таких технологій, як телефон, звичайна та електронна пошти; методи, в основі яких лежить надання студентам навчального матеріалу викладачем чи експертом, при якому студенти не відіграють активної ролі у комунікації (навчання "один до багатьох").

➤ *Методи, для яких характерна активна взаємодія між всіма учасниками освітнього процесу (навчання "багато до багатьох")*.

У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів дистанційного навчання застосовуються такі методи:

➤ *Методи письмового контролю*: тести.

➤ *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

1.2. Форми і методи підсумкового контролю:

➤ *Форми підсумкового контролю дистанційного навчання*: Екзамен (інтернет-трансляції).

У процесі оцінювання підсумкових освітніх досягнень студентів дистанційного навчання застосовуються такі методи:

➤ *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

VI. Інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні

1. Биковська О. В. Позашкільна освіта: теоретико-методичні основи : моногр. / О. В. Биковська. – К. : ІВЦ АЛКОН, 2008. – 336 с.
2. Вербицький В. В. Еколого-натуралістична освіта в Україні: історія, проблеми, перспективи. – К.: СМП "Аверс", 2003. – 304 с.
3. Васильченко С. Л. Подготовка руководителей кружков внешкольных учреждений к воспитательной работе с детьми. – К.: РУМК, 1990. – 51 с.
4. Внешкольные учреждения / Л. К. Балясная, Л. И. Филатов, В. С. Муратова; Под ред. Л. К. Балясной. – М.: Просвещение, 1978. – 256 с.
5. Глущенко А. Г. Трудовое воспитание школьников во внеклассной работе. – М.: Просвещение, 1985. – 156 с.
6. Журавлева А. П., Болотина Л. А. Начальное техническое моделирование. – М.: Просвещение, 1982. – 158 с.
7. Кобзар Б. С. Внеклассная и внешкольная воспитательная работа. – К.: Знание, 1973. – 46 с.
8. Мадзигон В. Н. Продуктивная педагогика. Политехнические основы соединения обучения с производительным трудом : Монография. – К.: Вересень, 2004. – 324 с.

9. Науково-освітній потенціал нації: погляд у ХХІ століття / Литвин В. М., Андрущенко В. П., Гуржій А. М. та ін. – К.: Навч. книга, 2004. – 672 с.
10. Організація відпочинку та оздоровлення дітей: концепції, технології, досвід / О. В. Биковська (кер. авт. кол.), В. М. Горбинко, Ж. В. Петрочко та ін. – К.: Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2004. – 208 с.
11. Педагогічний словник / За ред. М. Д. Ярмаченка. – К.: Педагогічна думка, 2001. – 514 с.
12. Позашкільна освіта в Україні : навч. посіб. / [Биковська О. В., Бут С. В., Дмитренко О. П. та ін.] ; за ред. О. В. Биковської. – К. : ІВЦ АЛКОН, 2006. – 224 с.
13. Програми для позашкільних і загальноосвітніх навчальних закладів: Гуртки науково-технічного напрямку / О. В. Биковська, Т. О. Вихренко, Л. М. Гайдай та ін. – К.: Грамота, 2005. – Вип. 1. – 160 с.
14. Програми з позашкільної освіти : Науково-технічний напрям / [Антоненко С. А., Антоненко Т. І., Биковська О. В. та ін. – К. : Грамота, 2007. – Вип. 1. – 360 с.
15. Програми для творчих об'єднань позашкільних і загальноосвітніх навчальних закладів: Еколого-натуралістичний напрям / Укл. В. В. Вербицький. – К.: Богдана, 2004. – 351с.
16. Пустовіт Г. П. Теоретико-методичні основи екологічної освіти і виховання учнів 1–9 класів у позашкільних навчальних закладах: Монографія. – К. – Луганськ: Альма-матер, 2004. – 540 с.
17. Сущенко Т. И. Педагогический процесс во внешкольных учреждениях. – К.: Рад. школа, 1986. – 118 с.
18. Сущенко Т. І. Позашкільна педагогіка: Навч. посіб. – К.: ІСДО, 1996. – 144 с.
19. Техническое творчество учащихся / Гетта В. Г., Колотилов В. В., Комский Д. М., Плутук А. М., Столяров Ю. С. / Под ред. Столярова Ю. С., Колотилова В. В. – М.: Просвещение, 1989. – 223 с.
20. Щербань П. М. Прикладна педагогіка: Навч.-метод. посіб. – К.: Вища школа, 2002. – 215 с.: іл.

Допоміжні

1. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання : науково-метод. посібник / І. Д. Бех. – К. : ІЗМН, 1998. – 204 с.
2. Вайнола Р. Х. Формування творчої особистості в системі виховної роботи : дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.01 / Ренате Хейкієвна Вайнола . – К., 1998. – 182 с.
3. Вилюнас В. К. Психологические механизмы биологической мотивации / В. К. Вилюнас. – М. : Изд. Моск. ун-та, 1986. – 243 с.
4. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте : психологический очерк / Л. С. Выготский. – 3-е изд. – М. : Просвещение, 1991. – 93 с.
5. Заремба Л. В. Формирование у студентов готовности к организации внеурочной деятельности учащихся : дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.01 / Людмила Васильевна Заремба. – К., 1990. – 154 с.
6. Інноваційні педагогічні технології на уроках трудового навчання : навчально-методичний посібник. / за заг. ред. О. М. Коберника, Г. В. Терещука. – Умань, 2009. – 234 с.
7. Історія української культури / під заг. ред. І. Крип'якевича. – Львів: Вид-во Івана Тиктова, 1937. – 1036 с.
8. Канцедикас А. Искусство и ремесло. К вопросу о природе народного искусства / А. Канцедикас. – М. : Изобр. искусство, 1977. – 120с.
9. Козар Б. С. Специфіка позаурочної виховної роботи з учнями шкіл-інтернатів для дітей-сиріт та дітей, які залишились без піклування батьків / Б. С. Козар. – К. : СтилоС, 1997. – 321с.
10. Левитов Н. Д. Психология труда / Н. Д. Левитов. – М. : Учпедгиз, 1963. – 340 с.
11. Лернер И. Я. Дидактические основы методов обучения / И. Я. Лернер. – М.: Педагогика, 1981.
12. Макаренко А. С. Методика організації виховного процесу : [у 7 т.] / А. С. Макаренко. – К. : Рад. школа, 1954. – Т. 5. – 382 с.
13. Новикова Л. М. Гендерные особенности морального сознания молодежи: автореф. дис. на соискание научной степени канд. психол. наук : 19.00.01 / Л. М. Новикова – Моск. пед. гос. ун-т. – М., 2007. – 24 с.
14. Педагогічний словник. – К. : Педагогічна думка, 2001. – 514 с.
15. Петровский А. В. Способности и труд / А. В. Петровский. – М. : Знание, 1966. – 80 с.

16. Психологічний словник / за ред. В. Войтка. – К. : Вища школа, 1982. – 215 с.
17. Пустовіт Г. Позашкільна освіта: сутність, мета, перспективи / Г. Пустовіт // Рідна школа. – 2004. – № 9. – С.14 – 17.
18. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори : в 5 т. – К. : Рад. школа, 1976. – Т.1. – 639 с.
19. Темина С. Ю. Основы подготовки будущих учителей к педагогическому творчеству / С. Ю. Темина. – М. : Спутник+, 2001. – 134 с.
20. Тульчинский Г. Л. Разум, воля, успех: о философии поступка / Г. Л. Тульчинский. – Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1990. – 216 с.
21. Українська культура : лекції / за ред. Д. Антоновича; упоряд. С. В. Ульяновська. – К. : Либідь, 1993. – 592 с.
22. Ушинський К. Д. Праця в її психічному та виховному значенні : вибрані твори / К. Д. Ушинський. – К. : Рад. школа, 1983. – Т.1. – С. 104–121.
23. Філософський енциклопедичний словник / ред. кол. : В. І. Шинкарук, Є. К. Бистрицький, М. О. Булатов та ін. – К. : Абрис, 2002. – 742 с.
24. Христич Н. С. Педагогические условия интернационального воспитания учащихся во внеурочное время в сельской общеобразовательной школе: дис. ...канд. пед. наук: 13.00.01 / Нина Сергеевна Христич. – К., 1992. – 240 с.
25. Якиманская И. С. Разработка технологии личностно ориентированного обучения / Ираида Сергеевна Якиманская // Вопросы психологии. – 1995. – № 2.

Інформаційні ресурси

www.rada.gov.ua www.kmu.gov.ua www.mon.gov.ua www.nbu.gov.ua www.npu.edu.ua www.nenc.gov.ua www.udcpo.kiev.ua www.man.gov.ua www.palace.kiev.ua www.cpr.iatp.org.ua www.pdm.org.ua www.nau.com.ua	– Верховна Рада України – Кабінет Міністрів України – Міністерство освіти і науки України – Національна бібліотека імені В. І. Вернадського – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова – Національний еколого-натуралістичний центр – Український державний центр позашкільної освіти – Мала академія наук України – Київський Палац дітей та юнацтва – Центр позашкільної роботи Святошинського району м. Києва – Рівненський міський Палац дітей та молоді – нормативні акти України